

درگذشت عالمی نسخه‌شناس

سید ابوالفضل مدرس سعیدی ریحان یزدی، فرزند سیدمحمد، ملقب به ریحانی و متخلص به سعیدی، به سال ۱۳۳۰ ق در شهر یزد در خانواده‌ای که همگی اهل علم و سخنور بودند، به دنیا آمد. وی علوم دینی را در مدرسه مصلی یزد آموخت. سپس مقدمات، سطح، فلسفه و تفسیر را نزد آیات: سیداحمد مدرس، حاج شیخ غلامرضا فقیه خراسانی، حاج سیدعلی محمد کازرونی و شیخ محمد تفتی فرا گرفت.

از همان جوانی به واسطه اینکه طایفه مدرس‌ها همگی اهل شعر و شاعری بودند و آشنا و دارنده نسخه‌های خطی، او نیز علاقه‌ای وافر بدین کار یافت و اندک اندک به گردآوری نسخه همت گمارد.

زمانی چند برای تحصیل علوم حوزوی به قم رفت و در محضر آیات: حاج میرزا خلیل کمره‌ای، سید محمد حجت تبریزی و شیخ محمد محقق بهره برد. آنگاه به یزد بازگشت و با توجه به تسلطی که در فن خطابه داشت، تا همین چند سال پیش برای تبلیغ دین، سفرهای زیادی به دعوت شیعیان هند و پاکستان، راهی آن کشورها می‌شد. وی چون برادرش سیدعلیرضا ریحان یزدی، صاحب آئینه دانشوران، اهل نگارش و تدوین بود. نخستین کتابش به نام عشق و عصمت (تفسیر سوره یوسف) چاپ شده. آنگاه دو کتاب دیگر به نامهای دفتر اشعار یا منتخب گفتار شعرای یزد و نیز جنگ ریحانی یا متفرقات سعیدی چاپ کرد. آخرین کتابش گزیده دیوان حجاب یزدی بود که در

زمستان ۱۳۸۲ در یزد چاپ شد.
وی صاحب نسخه‌های خطی به ویژه از خاندان مدرسی بود که فهرست برخی از آنها
در کتاب نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، صص ۴۵۹ - ۴۶۲ و نیز گنجینه دست‌نویس‌های
اسلامی درج است.
وی در تاریخ ۱۳۸۴/۲/۲۲ در شهر یزد درگذشت و در جوی هُره‌رُ به خاک سپرده
شد.

حسین مسرت

کتابخانه آخوند همدانی

کتابخانه آخوند ملا علی همدانی تا سال ۱۳۷۷ در منزل شخصی ایشان برپا بود، ولی
از آن سال با نامه نگاریهایی که با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام گرفت، مرمت و
بازسازی آن آغاز شد و هم اکنون یک ساختمان پنج طبقه برای کتابخانه ساخته شده
است. کتابخانه پس از افتتاح، طبق آرزوی آخوند، زیر نظر آستان قدس رضوی اداره
خواهد شد. هم اکنون بیش از ۲۰ هزار نسخه کتاب در کتابخانه موجود است که در
حدود پنج هزار نسخه آن خطی است. از جمله کتاب‌های خطی این مجموعه می‌توان به
الاتنی عشریه شیخ بهایی، الاخلاق ابن سینا، فتاوی شیخ محمد احسایی، نصاب
الصبيان، حاشیه شرح حکمت الاشراق، حکمت العرشیه ملاصدرا و حاشیه اصول شیخ
اسفراینی اشاره کرد.

یکی از کتابهای موجود در این کتابخانه، کتاب شرف الوافی فی الفقه و العروض و
التاریخ والنحو و القوافی است تألیف شرف الدین اسماعیل. این کتاب در هر صفحه
مشمول بر پنج ستون است. در ستون اول و سوم و پنجم، کلمه به کلمه به رنگ شنگرف
نوشته شده که به صورت عمودی هر کدام یک کتاب هستند، ستون دوم و چهارم به
صورت جمله‌ای خوانده می‌شود و هر کدام درباره یک موضوع هستند. این نسخه خطی
منحصر بفرد است، گرچه نسخه‌ای از آن توسط انتشارات الازهر مصر چاپ شده است.
آخوند ملا علی همدانی در سال ۱۳۱۲ ق متولد شد و در سال ۱۳۴۰ از همدان به قم
رفت. او در سال ۱۳۵۰ بنا به درخواست مردم از آیت الله بروجردی برای تعیین فردی
که به امور مذهبی مردم بپردازد، به همدان بازگشت. آخوند همدانی وقتی پا به همدان

گذاشت، خانه‌ای را که به او هدیه کرده بودند، به کتابخانه تبدیل و حوزه علمی همدان را که مخروبه‌ای بیش نبود، دوباره احیا کرد. حجت الاسلام علی مروّج، پیشنماز مسجد شریف الملک همدان که طبق وصیت آیت الله آخوند، سرپرستی کتابخانه را بعد از او به عهده دارد، می‌گوید: «پیش از این به علّت کمبود بودجه تکمیل کتابخانه متوقف شده بود. امّا در سفر اخیر رهبر با بودجه درخواستی موافقت شد و قرار است کتابخانه در نیمه شعبان امسال افتتاح شود».

اتحادیه ناشران ایران در نمایشگاه فرانکفورت

در نمایشگاه فرانکفورت آلمان، که از قدیمی‌ترین و معروفترین نمایشگاههای کتاب در جهان است، اتحادیه ناشران ایران طبق روال چندسال گذشته، شرکت نسبتاً فعال دارد و به همین منظور تمهیداتی در نظر گرفته و از ناشران علاقه‌مند، دعوت به همکاری و مشارکت کرده است.

این اتحادیه همچنین جزوه‌ای در قطع جیبی حاوی فهرست و نام و نشان کتابهای عرضه شده در نمایشگاه انتشار داد که عمدتاً به کتابهای مرتبط با تاریخ، فرهنگ و هنر ایران اختصاص دارد. در واقع، محور اصلی در انتخاب کتاب برای عرضه در نمایشگاه سهمی است که در معرفی و شناسایی ایران دارد. به همین دلیل، کتابهای مصوّر و منابع تاریخی آسان فهم در اولویت قرار داشته‌اند.

۱۰۰